

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут філології та журналістики
Кафедра слов'янської філології та журналістики

З А Т В Е Р Д Ж У Ю
Голова приймальної комісії
В. П. Казарін
« 26 » 02 2021 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

для проведення фахового випробування для вступу на навчання за освітнім ступенем «магістр» спеціальності «061 Журналістика» (освітня програма «Журналістика») на основі освітнього ступеня «бакалавр», «магістр» та ОКР «спеціаліст»

УХВАЛЕНО:

на засіданні кафедри
слов'янської філології та журналістики
протокол № 8 від 19 січня 2021 р.

Зав. кафедри Попова О. А. Попова

Програма фахового випробування для вступу на навчання за освітнім ступенем «магістр» спеціальності «061 Журналістика» (освітня програма «Журналістика») на основі освітнього ступеня «бакалавр», «магістр» та ОКР «спеціаліст». Київ: ТНУ імені В. І. Вернадського, 2021. 9 с.

Укладачі:

Коломієць О. В., доцент кафедри слов'янської філології та журналістики ННІ філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат філологічних наук, доцент.

Свенцицька Е. М., професор кафедри слов'янської філології та журналістики ННІ філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, доктор філологічних наук, професор.

Юлдашева Л. П., старший викладач кафедри слов'янської філології та журналістики ННІ філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат філологічних наук

Рецензенти:

Куш Н. В., доцент кафедри слов'янської філології та журналістики ННІ філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат філологічних наук, доцент.

Попова О. А., завідувач кафедри слов'янської філології та журналістики ННІ філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат педагогічних наук, доцент.

Розглянуто та ухвалено на засіданні Вченої Ради Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, протокол № 7 від «26» лютого 2021 р.

ЗМІСТ

I.	Загальні положення.....	4
II.	Організаційно-методичні рекомендації.....	6
III.	Орієнтовна тематика завдань фахового вступного випробування.....	8
IV.	Рекомендована література та Інтернет-ресурси для підготовки до вступних випробувань.....	9

I. Загальні положення

При вступі до магістратури за спеціальністю «Журналістика» Інституту слов'янської філології і журналістики ТНУ ім. В.І. Вернадського всі абітурієнти проходять вступне випробування, який проводиться у вигляді письмової роботи відповідного публіцистичного жанру за однією із запропонованих тем.

Мета вступного випробування – перевірити рівень сформованих знань і навичок вступника до магістратури, показати його готовність опановувати журналістські фахи, виконувати редакційні творчі завдання, виявляти ініціативу, оригінальність мислення та відтворення реалій.

Завдання вступного випробування:

1. Виявити мотивацію вибору професії журналіста в абітурієнтів.
2. Оцінити:
 - здатність до самостійного аналітичного мислення, вміння орієнтуватися в суспільних проблемах і обґрунтовувати власну точку зору;
 - володіння логікою викладу, мовою й стилем, засобами образно-емоційного забарвлення для відображення дійсності, нормативною грамотністю.
 - вміння готувати й проводити самопрезентацію, представляти себе як успішну людину.

Вимоги до рівня підготовки вступників

Вступник повинен знати:

- дефініції ключових понять теорії журналістики; історію та передумови виникнення журналістики;
- типологію інформації та масової інформації;
- критерії визначення масової інформації, рівні та форми її існування; головні ознаки та функції масової інформації;
- основні етапи (стадії) масовоінформаційної діяльності;
- методи пошуку, збору й перевірки соціально значущої інформації; види інформаційних джерел і специфіку роботи з ними;
- структуру сучасної системи ЗМІ;
- основні вимоги до медійних текстів; специфіку кожного типу ЗМІ (друковані періодичні видання, радіо, телебачення, інфоагенції, Інтернет-медіа);
- тенденції розвитку інформаційного простору та медіаринку в умовах світової глобалізації та інформаційно-комунікаційного суспільства;
- види публічних заходів, які проводяться з метою інформування представників ЗМІ, та правила поведінки репортерів під час таких заходів;
- функції та принципи журналістики; типологію фактів, принципи їхнього відбору й викладу; сутність і складники соціальної позиції журналіста, способи і прийоми її вияву; історичні та соціокультурні моделі журналістики;
- соціальні типи ЗМІ; інфраструктуру сучасної журналістики;
- сутність ефективності та дієвості журналістської діяльності, види, показники, критерії (мірила) та чинники ефективності мас-медіа;
- основні положення нормативно-правових актів українського та міжнародного законодавства щодо гарантій і обмежень свободи ЗМІ;
- кодекси журналістської етики; складові свободи ЗМІ; визначення й види цензури;

вміти:

- застосовувати отримані теоретичні знання в практичній журналістській діяльності;
- компетентно здійснювати основні операції в галузі масовоінформаційної діяльності (збирання, фіксація, обробка, творення, редагування, поширення інформації);
- використовувати у власній журналістській практиці методи пошуку й збору соціально значущої інформації; працювати із чутками та іншою непідтвердженою інформацією;
- перевіряти факти, згідно з загальноприйнятою в журналістиці методикою; чітко відокремлювати факти від коментарів, оціночних суджень; визначати види фактів;

- аналізувати журналістський матеріал за різними параметрами (визначення теми, жанру, ідеї твору, оцінювання рівня дотримання в ньому журналістських стандартів, якості фактичного матеріалу та аргументації, використаних методів збору й подачі інформації, способів та прийомів вираження авторської позиції);
- написати журналістський текст, виходячи з основних вимог до нього (композиційно-структурних, формально-змістовних, мовностилістичних);
- характеризувати конкретні ЗМІ за типологічними ознаками;
- визначати ефективність і дієвість конкретних ЗМІ; визначати і пояснювати відмінності між різними типами ЗМІ (газета, журнал, ТБ, радіо, інформагенція, Інтернет-видання).

II. Організаційно-методичні рекомендації

2.1. Порядок проведення вступного випробування

Вступне випробування вимагає від вступника загального уявлення про газетно-журнальні жанри (рецензію, нарис, репортаж, огляд, зарисовку, літературний портрет) та володіння публіцистичним стилем.

Вступний екзамен з журналістики проводиться у вигляді письмового твору. Наявність публікацій в ЗМІ, які виконані абітурієнтом самостійно є важливою позитивною ознакою в оцінюванні. Матеріали подаються з короткою анотацією і мають бути завірені відповідним ЗМІ.

Абітурієнтам оголошується тема – заголовок їх майбутнього журналістського твору. Письмова творча робота є твором на одну із запропонованих комісією з фахового вступного випробування тем, не відомих абітурієнтам до іспиту. Тематика письмових творчих робіт такого роду пов'язана з аналізом суспільних, морально-етичних, правових, екологічних, культурологічних і інших проблем сучасного суспільства.

Поряд з цим твір може бути присвяченим змісту й специфіці сучасних ЗМІ, особливостям обраної професії журналіста. Запропонована тема повинна стосуватися добре знайомої сфери життя абітурієнтів (школа, освіта, сім'я, творчість, майбутня професія журналіста і тому подібне).

На написання твору відводиться три астрономічні години (180 хвилин). Обсяг роботи не має бути менше 1,5 (півтори) сторінки і більше 3 (трьох) сторінок рукописного тексту форматом А4.

Мова твору – українська (на вибір абітурієнта).

Під час проведення фахового вступного випробування абітурієнтові забороняється користуватися будь-якими технічними засобами комунікації і зв'язку (телефони, смартфони, планшети, ноутбуки і так далі).

Під час фахового вступного випробування абітурієнтові не рекомендується виходити з аудиторії.

Перевірка творів здійснюється членами комісії анонімно в день проведення фахового вступного випробування. Результати оцінювання оприлюднюються в день проведення фахового вступного випробування або наступного дня. У разі незгоди з результатами оцінювання фахового вступного випробування абітурієнт має право на апеляцію. Відповідну заяву абітурієнт подає наступного дня після фахового вступного випробування. Творчу роботу абітурієнта розглядає апеляційна комісія.

Свобода дій в процесі фахового вступного випробування розкріпачує інтелектуальні і творчі можливості абітурієнта при постановці і трактуванні журналістських проблем. Це дає можливості оцінити професійні здібності абітурієнтів з різних боків, оскільки фахове вступне випробування є певним аналогом діяльності журналіста в професійних умовах.

2.2. Структура екзаменаційного білета

Публіцистичний твір абітурієнта повинен відповідати зазначеній темі, мати суспільно важливий зміст і ґрунтуватися на фактах. Вступник самостійно дає заголовок творчій роботі. Виклад змісту має відзначатися багатством лексики, точністю і доречністю слововживання,

різноманітністю використаних морфологічних форм і синтаксичних конструкцій, творчим характером, логічним, послідовним, зрозумілим викладом. Робота повинна бути грамотною, охайною, без виправлень і підчисток. При написанні твору слід врахувати особливості обраного жанру.

2.3. Критерії оцінювання вступних випробувань

Загальна максимальна кількість балів, набрана абітурієнтами при складанні Фахового іспиту може скласти 200 балів

Загальна мінімальна кількість балів, набрана абітурієнтами при складанні Фахового іспиту повинна бути не меншою, ніж 100 балів..

Зміст твору оцінюється за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
70-100 балів	<ul style="list-style-type: none"> - відтворюється характеристика описаного факту або явища в розвитку, показано джерело його саморуху і саморозвитку; - характеризуються факти і явища в різних конкретних умовах їх протікання; - описуються розбіжності рис або ознак явища; - простежується логіка викладу, - демонструється уміння вільно користуватися образними засобами і мовними зворотами, - спостерігається відповідність стилю змісту; - визначається уміння побудувати журналістський твір, який впливає на читача; - відсутні граматичні помилки, витримані орфографічні і пунктуаційні вимоги.
41-69 балів	<ul style="list-style-type: none"> - зміст, в основному, є достовірним, але наявні одиничні фактичні неточності; - спостерігається незначне порушення композиційної побудови; - є окремі порушення послідовності у викладі думок; - лексичний і граматичний склад мови достатньо різноманітний, але є окремі несерйозні помилки; - стиль роботи відрізняється єдністю і достатньою виразністю, але присутні стилістичні помилки.
24-40 балів	<ul style="list-style-type: none"> - у роботі недостатньо глибоко і об'єктивно розкрито обрану тему; - відсутня думка автора, не розкрита авторська позиція; - робота достовірна в головному, але в ній є грубі фактичні неточності; - припущені окремі порушення послідовності викладу; - бідний словник і одноманітні синтаксичні конструкції, зустрічається неправильне слововживання; - стиль роботи не відрізняється єдністю, текст недостатньо виразний.
0-23 балів	<ul style="list-style-type: none"> - робота не відповідає темі; - допущено багато фактичних неточностей; - порушено послідовність викладу, відсутній зв'язок між частинами роботи; - у край бідний словниковий запас, робота написана короткими однотипними реченнями із слабо вираженим зв'язком між ними, з частими випадками неправильного слововживання; - порушена стильова єдність тексту; - основна думка твору не розкрита, не наведено достатньої кількості аргументів.

Грамотність твору оцінюється за такими критеріями:

Бали	Орфографічні й пунктуаційні помилки	Граматичні помилки
90-100	-	1-2
80-89	1 (незначна)	3

70-79	1+1 (незначна)	4
60-69	2+1(незначна)	5-6
50-59	3-4	7-8
41-49	5-6	9-10
34-40	7-8	11-12
29-33	9-10	13-14
24-28	11-12	15-16
15-23	13-14	16-17
06-14	15-16	17-18
00-05	17 і більше	19 і більше

III. Орієнтовна тематика завдань фахового вступного випробування

1. Написати рецензію на літературний твір свого улюбленого письменника
2. Написати рецензію на літературний твір, який вам не сподобався
3. Написати рецензію на театральну виставу
4. Написати огляд театального життя свого міста
5. Написати огляд політичних новин.
6. Створити художньо-публіцистичний портрет відомого політика
7. Створити художньо-публіцистичний портрет свого викладача
8. Створити художньо-публіцистичний портрет відомого письменника
9. Створити нарис про улюбленого співака.
10. Створити нарис про улюбленого актора
11. Написати репортаж про відвідування музею
12. Написати репортаж про відвідування виставки
13. Написати репортаж про відвідування підприємства
14. Підготувати спортивний огляд
15. Скласти систему запитань до інтерв'ю-роздуму та самостійно відповісти на них
16. Скласти систему запитань до інтерв'ю-замальовки та самостійно відповісти на них
17. Написати есе до однієї з таких тем:
 - Вітчизняна та зарубіжна журналістика: у кого повчитись?
 - Проблема творчої індивідуальності у журналістській практиці
 - Планування роботи та творчість професійного журналіста
 - Журналістика найближчого майбутнього України
 - Оперативність журналістської діяльності та натхнення журналіста
 - Спеціалізація сучасного журналіста у контексті вимог фаху
 - Професійні компетентності сучасного журналіста
 - Відношення змісту та форми журналістського твору
 - Редакторська діяльність як творчість
 - Інформаційний молодіжний контент: виклики часу
 - Індивідуалізовані новини у сучасній Інтернет-журналістиці
 - Онлайн-публікація як спосіб буття текстів в Інтернет-журналістиці
 - Медіатизація політики та журналістський «кодекс честі»
 - Комунікативне середовище та сучасний громадянин
 - Таблоїдизація якісної преси і зміна коду розуміння об'єктивної дійсності
 - Журналістика конфлікту: особливості та принципи роботи
 - Маніпуляції ЗМІ та етичне й незалежне висвітлення подій
 - Роль ЗМІ у поширенні життєво важливої гуманітарної інформації
 - «Мережева культура» як контркультура та віртуальне життя в Інтернет-спільнотах
 - Чому я хочу стати журналістом?

При написанні роботи необхідно враховувати особливості відповідного жанру. Рецензія повинна об'єктивно оцінювати художній твір, визначати його літературно-

художню, суспільну, пізнавальну вартість. Рецензент може висловлювати авторіві поради та критичні зауваження. Нарис спирається на події, явища реального життя, веде читача від індивідуального до узагальненого образу. У нарисі важливі переконливість, логіка фактів, яскравий і живий приклад, особисте ставлення до людей і подій. Репортаж має містити емоційно забарвлену розповідь очевидця про події чи явища. У репортажному матеріалі обов'язковими є послідовність, динамічність, образність, наочність викладу, яскравість деталей і подробиць, відтворення ефекту присутності. Роздуми включають літературні факти, історичні паралелі, особистий погляд на проблему, враження від пережитого й побаченого. Огляд передбачає вибір, осмислення подій, фактів, що відбуваються протягом певного часу, та вміння їх аналізувати й узагальнювати. Портрет (наприклад, «Слово про матір», «Народна майстриня», «Лауреат Шевченківської премії», «Майстер сцени» тощо) повинен відтворювати зовнішність, особливості характеру, поведінку, обставини життя і діяльності, риси вдачі героя та відображати його духовну сутність. Слід мати на увазі, що навіть у випадку, коли обрана тема має історичну ретроспективу або пов'язана з історичною особистістю чи то літературним героєм, майбутній журналіст має побачити її зв'язок з теперішнім часом, виявити її актуальність.

IV. Рекомендована література та Інтернет-ресурси для підготовки до вступних випробувань

1. Желіховська Н. Різун В. Сучасна українська публіцистика: теорія і практика: навчальний посібник, 2015
2. Закон України «Про вибори народних депутатів України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>
3. Закон України «Про вибори Президента України» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/474-14/page>
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації» [Електронний рес урс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
5. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості : підр. / Володимир Здоровега. – 2-ге вид. – Львів: ПАІС, 2007. – 246 с.
6. Здоровега В. Слово тоже есть дело С. 67
7. Етичний кодекс українського журналіста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nmpu.org.ua/kodeks/>
8. Кузнецова О.Д. Аналітичні методи в журналістиці / Олена Кузнецова. – Львів, 1997. – 110 с.
9. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
10. Кузнецова О.Д. Аргументація в публіцистиці / Олена Кузнецова. – Львів, 2002.
11. Кузнецова О.Д. Професійна етика журналіста : посібн. / О. Д. Кузнецова. – вид. 2-е, перербл. і доп. – Львів, 2007. – 246 с.
12. Кузнецова Олена. Засоби масової комунікації / Олена Кузнецова. – Львів, 2005. – 200 с.
13. Лубкович І.М. Соціологія і журналістика: підручник / І.М.Лубкович. – Львів : ПАІС, 2013. – 232 с.
14. Михайлин І. Л. Основи журналістики / І. Л. Михайлин; вид. 5-е, доповн. і доопр. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 496 с.
15. Потятиник Б.В. Медіа: ключі до розуміння. – Львів, 2004
16. Присяжний М.П., Лозинський М.В. Організація роботи редакції і праці журналіста : навчальний посібник / М.П. Присяжний, М.В. Лозинський. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 172 с.
17. Про далеке і близьке: спогади та роздуми випускників про факультет журналістики ЛНУ ім. І.Франка / Упоряд. І. М. Лубкович. – Львів: ПАІС, 2015.
18. Українське законодавство: засоби масової інформації. – К. : IREX, 2004. – 368с.

19. Хаб'юк О. Концептуальні основи медіа-економіки : Монографія / Олексій Хаб'юк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012

Навчальні матеріали онлайн

1. http://pidruchniki.com/10611207/zhurnalistika/suchasna_masovo-informatsiyna_situatsiya#62
2. Викиверситет Основи журналістики <https://ru.wikiversity.org/wiki/>
3. Школа універсального журналіста <http://liceum2.mk.ua/news/1129-shkola-universalnogo-zhurnalsta-zaproshuye-na-sayt.html>
4. Сайт громадянської журналістики <https://www.kolona.net/category/article/>
5. Сайт сучасного журналіста <http://korrespondent.at.ua/publ/1-1-0-6>